

Tekeningen Jan van Krieken

Kunstcentrum De Gele Ridder, Gele Rijdersplein 6 6811 AN Arnhem

Tentoonstelling tekeningen Jan van Krieken van 23 oktober tot 10 november 1980

Jan van Krieken houdt zich bezig met vormen van realisme. In zijn oudere werk schilderde en tekende hij willekeurig gekozen en geplaatste snippers papier en foto's. Door het 'vertalen' in inkt en verf worden de snippers ontdaan van hun oorspronkelijke functie en worden beeldende articulaties. De samenhang van de ogenschijnlijke willekeurige beeldelementen vormen een logisch kunstwerk. In de tentoonstelling zijn daar enkele werken van te zien. De werken dragen het karakter van een dagboek,. Iedere dag tekende hij spontaan gekozen snippers foto's en stempelde de datum erbij. De kunstenaar maakt de beschouwer duidelijk hoe hij denkt over het begrip realisme. Volgens hem is het onmogelijk om over de werkelijkheid te hebben als een pasklaar gegeven. Het schijnbaar objectieve beeld is altijd een uiting van persoonlijke ervaring. Met deze dagboekwerken ontsluit hij een nieuw gebied. In de daarop volgende werken gebruikt hij beeldcitaten van de schilder Rene Margritte. Enerzijds als hommage aan deze schilder, anderzijds omdat de werken van Margritte de kern bezitten waardoor Van Krieken gefascineerd is. Margritte maakte schilderijen die ondanks de onsamenhangende elementen een nieuwe werkelijkheid oproepen. Hij schreef onder een olieverfschilderij met een afgebeelde pijp 'Dit is geen pijp'. Van de beeldcitaten van Jan van Krieken zou je kunnen zeggen 'dit is geen Margritte'.

De series tekeningen en aquarellen zijn veelal opgezet als projecten. Vanuit een concept benadert hij zijn onderwerpen. Hij is echter geen conceptueel kunstenaar in de traditionele zin. Via allerlei sluip- en vluchtwegen schept hij ruimte om nieuwe inzichten te verwerken. Bij de uitvoering van de projecten betreft hij vaak anderen, soms door voor hem onbekenden te vragen op zijn werk te reageren of door met iemand een samenwerkingsproject op te zetten. Een van de projecten heeft hij ontwikkeld met Bas Treffers. De doelstelling van het project is het overdrachtelijk maken in algemene zin van de samenhang tussen beeld en standpunt van waaruit het beeld waargenomen wordt. Dit project is gericht op een integratiegedachte, tussen het kijkstandpunt vanuit een rolstoel (Bas, ooghoogte 118 cm) en een kijkstandpunt vanuit de gemiddelde loophoogte (Jan, ooghoogte 168 cm). De beelden die het verschil van een halve meter in kijkstandpunt binnen deze context oplevert, verzamelen, ordenen en analyseren ze, en ze verwerken het materiaal tot beeldinformatie. Dit project wordt gedragen door twee uitgangspunten. Ten eerste een onderzoek naar de beeldwaarde die de verschillende werken opleveren en de inhoudelijkheid van het beeld. Het verschil in waarnemingsnivo van 50 cm tussen Bas en Jan levert een ander beeld van de werkelijkheid op en relateert zo het begrip realiteit. Jan en Bas gaan er van uit dat het kijkgedrag voor een groot deel bepaald wordt door wat en hoe iemand waarneemt. Ten tweede maakt dit project sociale gedrags- en gezagspatronen duidelijk.

In een andere serie werken onttrekt hij beelden aan een videoproject van Pieter Cornelissen. De titel van dit werk D.D.Day. Voor de beschrijvingen van dit project verwijs ik naar de tekst over het werk van Pieter Cornelissen. Jan van Krieken verwerkte de beelden die tijdens D.D.Day ontstaan zijn in een serie tekeningen en plaatst daar de A.N.P.-berichten van die dag naast. De realiteit van die dag wordt vastgelegd vanuit verschillende standpunten en krijgt een veelheid aan betekenissen.

Door de visuele informatie te transformeren in aquarellen en tekeningen ontstaat een eigen visie op de werkelijkheid en het realisme. Hij onderschrijft daarmee de uitspraak van Merleau-Ponty. 'De kunstenaar grijpt een soort kwintessens van het zichtbaar verschijnende, en vanuit de kwintessens verwerkelijk hij een nieuw soort zichtbaarheid.'